

Ressursutnyttelse i norsk lakseoppdrett i 2010

Trine Ytrestøyl, Gerd Marit Berge, Mette Sørensen, Turid Synnøve Aas, Magny Thomassen, Bjarne Hatlen, Bente Ruyter, Torbjørn Åsgård (Nofima)

Erik Skontorp Hognes (Sintef)

Friederike Ziegler, Veronica Sund (Institutet for Livsmedel och Bioteknik, SIK)

Bakgrunn og mål for prosjektet

- ✓ Produksjonen av laks er fordoblet de siste ti åra i Norge
- ✓ ~1.2 million tonn fôr ble brukt til å produsere ~ 940 000 tonn laks i 2010
- ✓ Næringa får kritikk for bruk av marine råvarer
- ✓ Hvilke råvarer brukes i dag og i fremtiden?
- ✓ Hvor effektivt utnyttes råvarene?
- ✓ Konsekvenser for miljøet?

Befolkningen øker med 80 millioner årlig

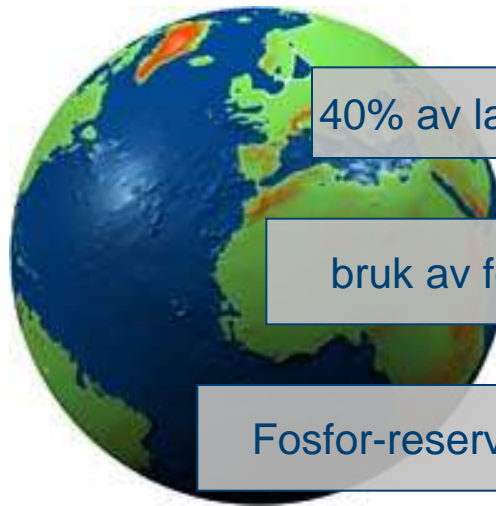
Ventes å nå 9-12 milliarder innen 2050

Matproduksjonen må økes med 70% de neste 40 år

Større press på jordas ressurser

- Land areal
- Vann
- Energi
- Fosfor

40% av landarealet er dyrka mark

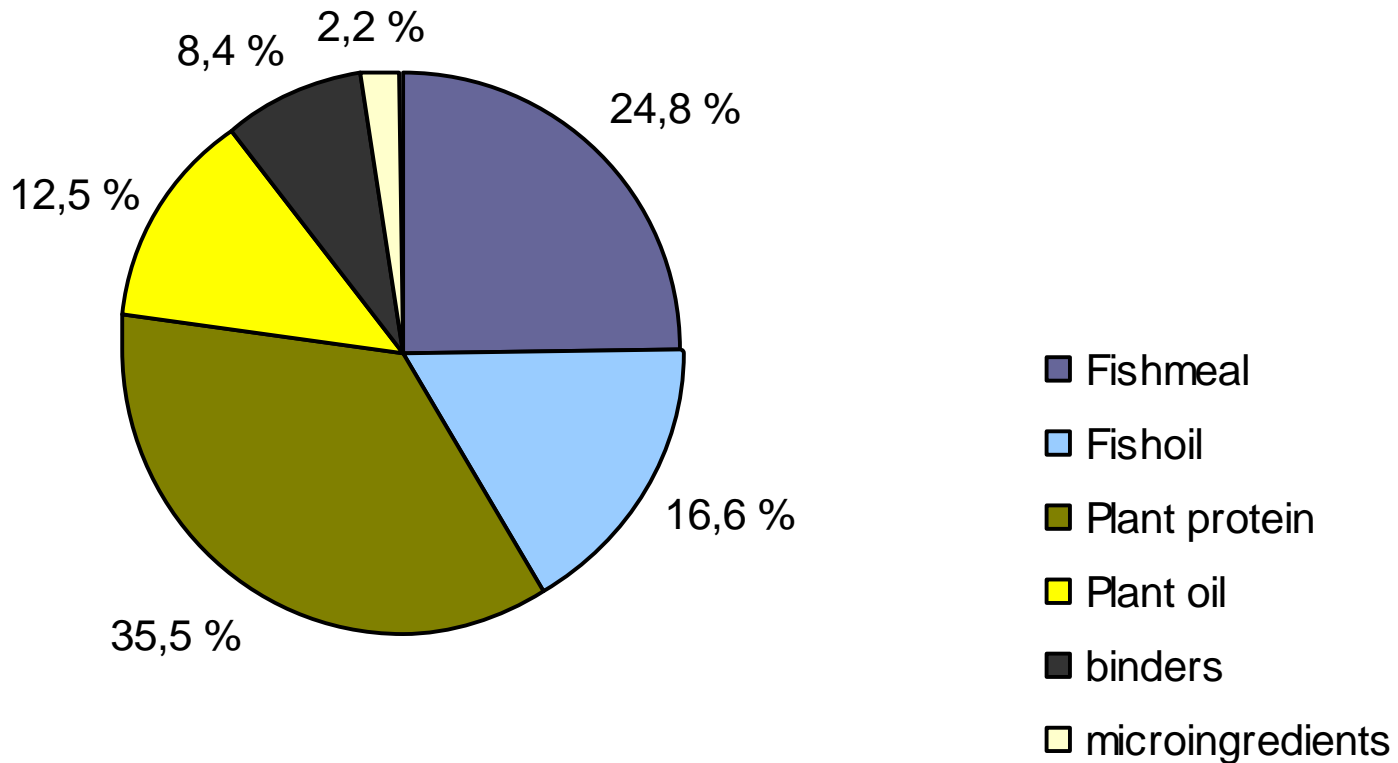
bruk av fossilt brensel, klima

Fosfor-reservene minker raskt

Økt fokus på effektiv matproduksjon

Gjennomsnittsfôret i 2010

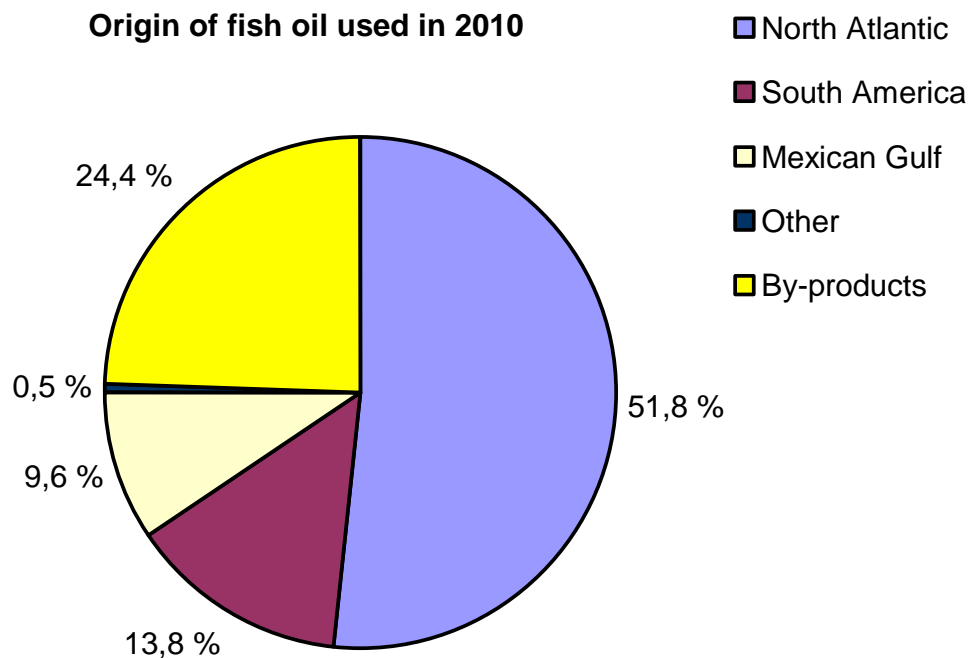

Data fra Biomar, EWOS og Skretting

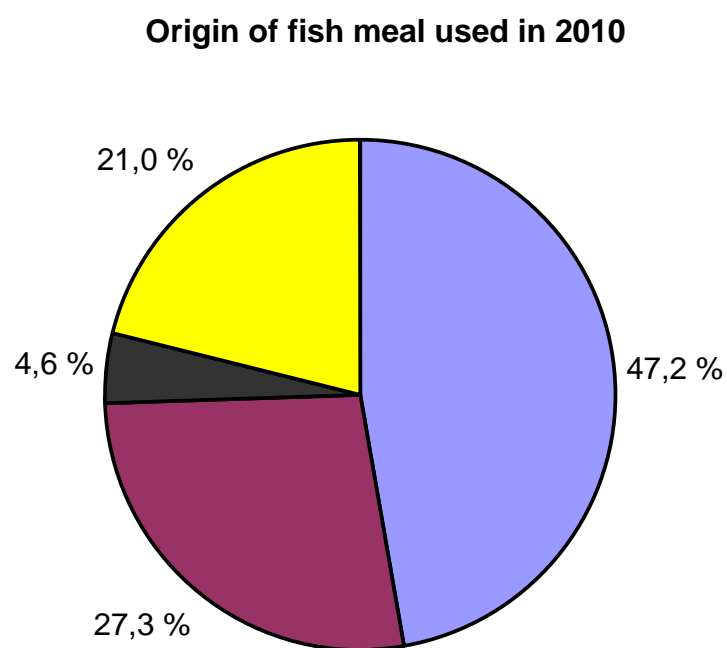
Marine råvarer i norsk laksefôr i 2010

- ✓ 544 000 tonn ble brukt totalt, 122 tusen tonn fra biprodukter
  - 325 000 tonn fiskemel (~ 6 % av total verdensproduksjon)
  - 220 000 tonn fiskeolje (~ 22 % av verdensproduksjon)

Origin of fish oil used in 2010

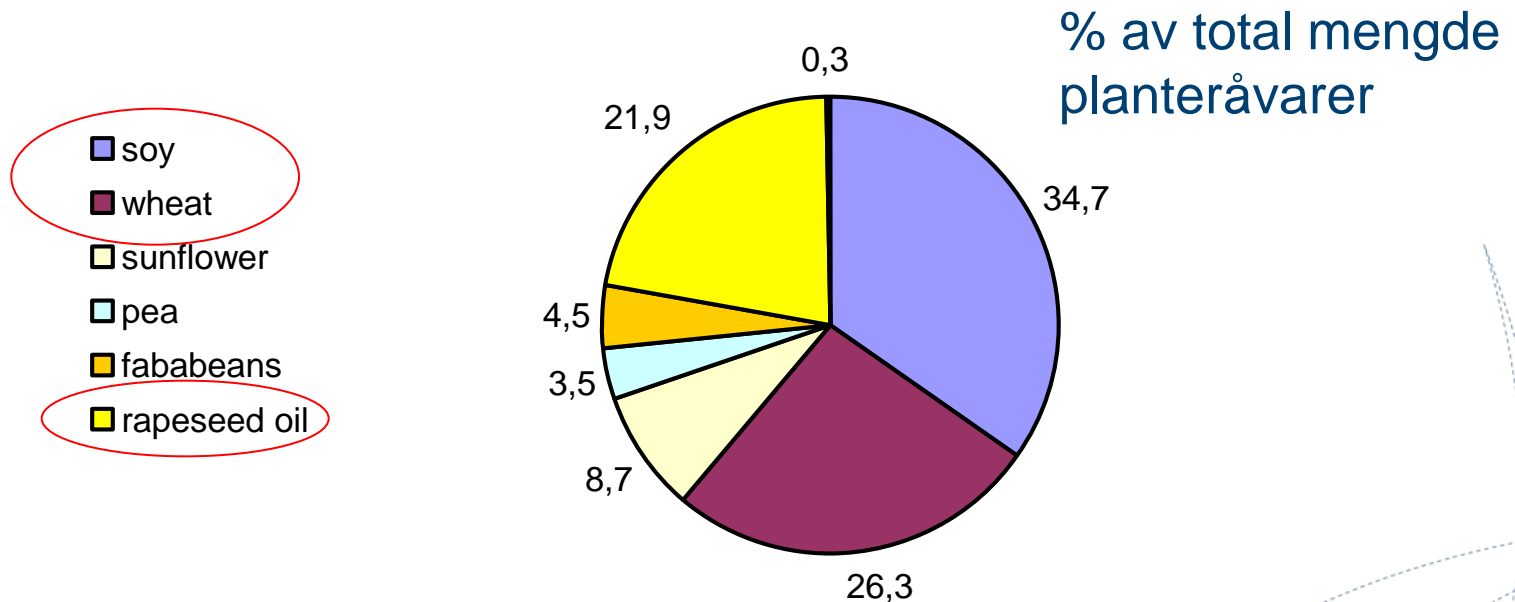
Origin of fish meal used in 2010

(Data fra EWOS, Biomar og Skretting)

Planteråvarer brukt i norsk laksefôr i 2010

- ✓ 741 000 tonn totalt
- ✓ Planteråvarer utgjør 56.4 % av fôret

(Data from EWOS, Biomar and Skretting)

Livs
Syklus
Analyse

Landbruk

Fiskeri

dyrking/fangst

prosessering

Plantefôrmidler

Fiskemel og olje

transport

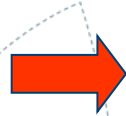
fôrproduksjon

Energi
CO₂
Jordbruksareal
Fosfor-gjødsel

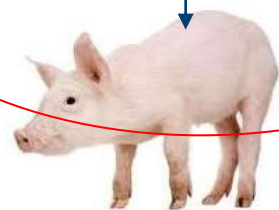
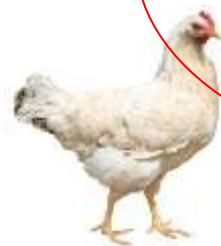

Effektivitet

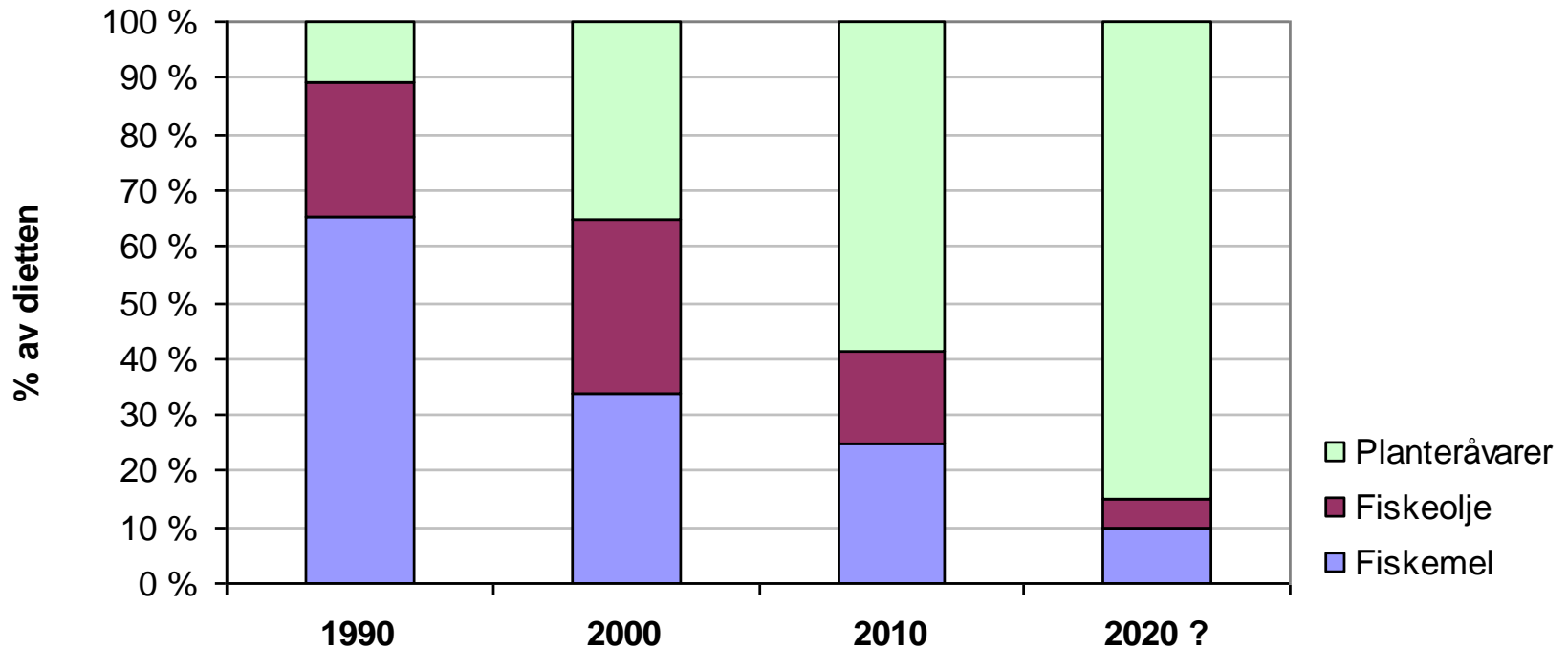
kjøttproduksjon

Retensjon
(% av spist)

Bruken av fiskemel og olje er kraftig redusert de siste 20 år

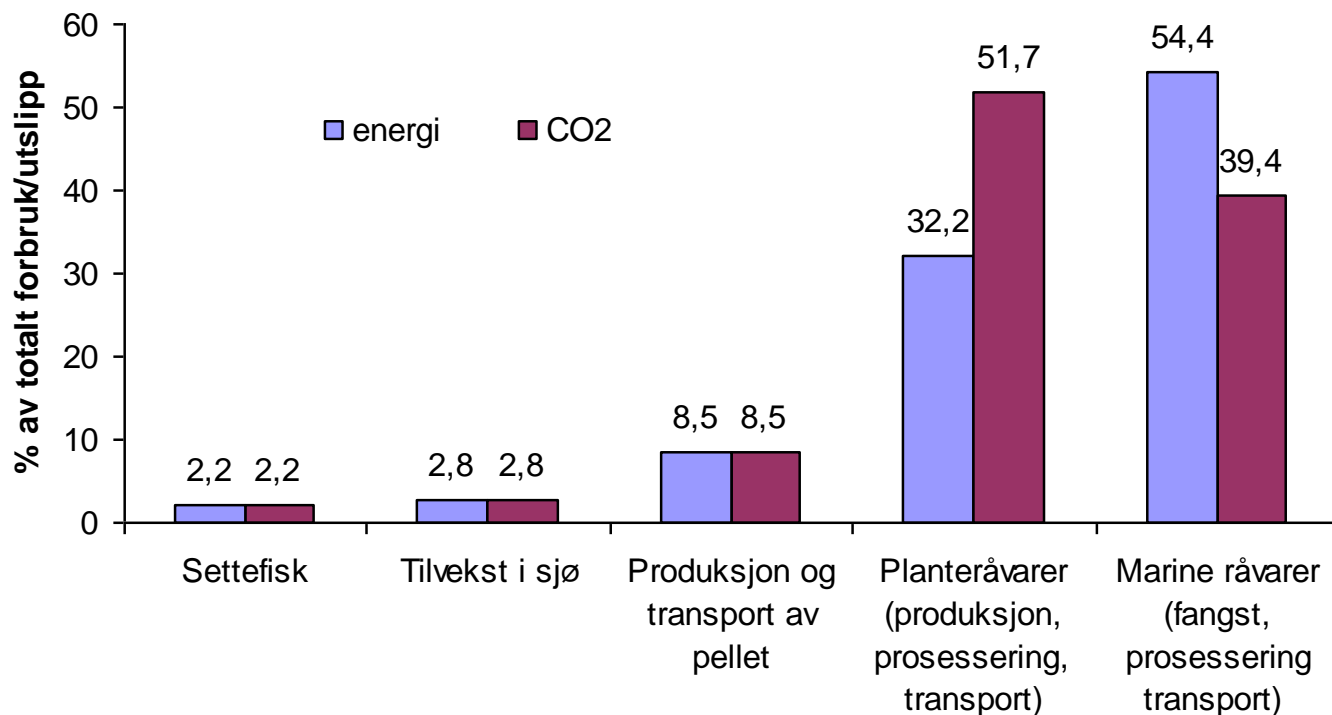

Resultat fra prosjektet

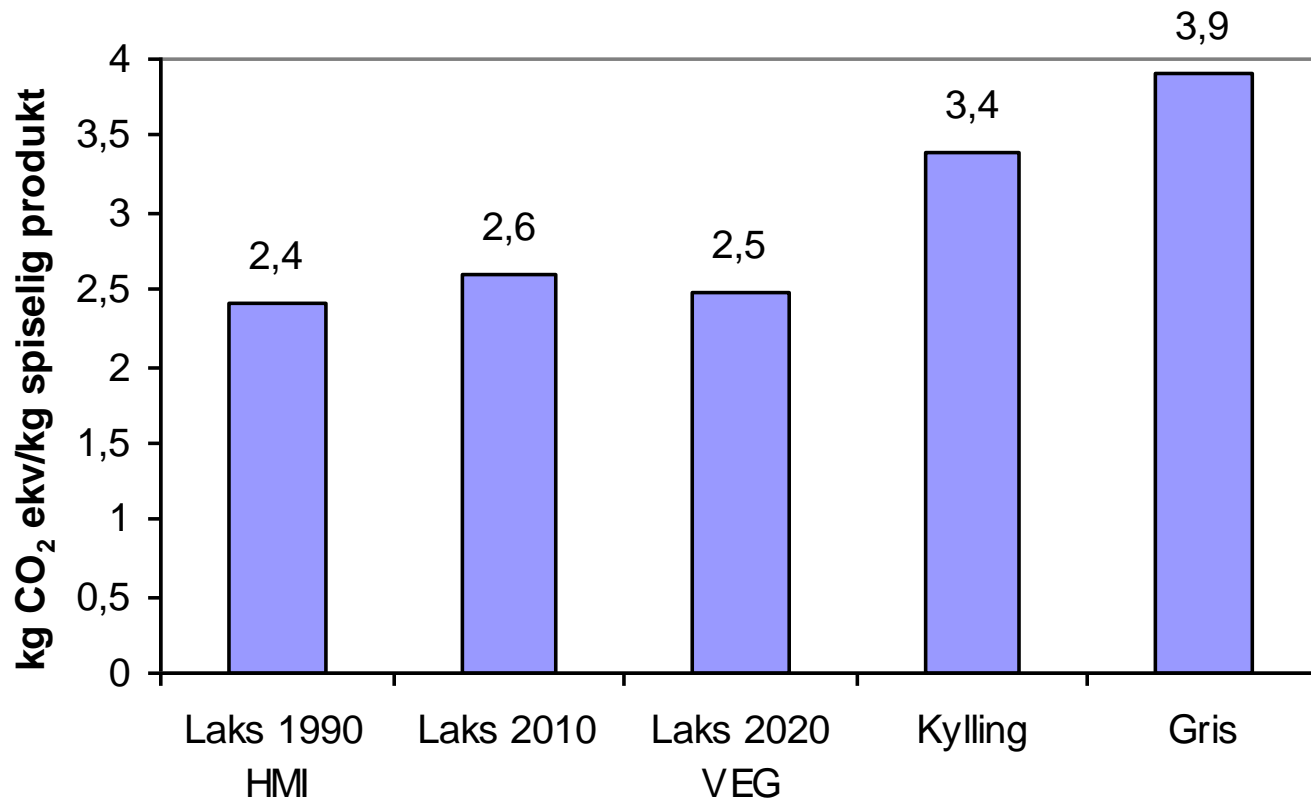
- ✓ Beregnet retensjon av næringsstoff i norsk lakseproduksjon i 2010
  - Protein
  - Energi
  - EPA og DHA
  - Fosfor
- ✓ Beregnet bruk av jordbruksareal, energi og utslipp av CO₂
  - Effekt av fôrformulering
- ✓ Sammenlignet effektivitet ved alternativ bruk av råvarene
  - Kylling og svineproduksjon

Kumulativt energiforbruk og CO₂ utslipp i lakseproduksjon

- 1990 HMI: 42.3
  - 2010 : 25.3
  - 2020 VEG: 24.5
- } MJ/kg spiselig produkt

CO₂-utslipp laks, kylling og gris

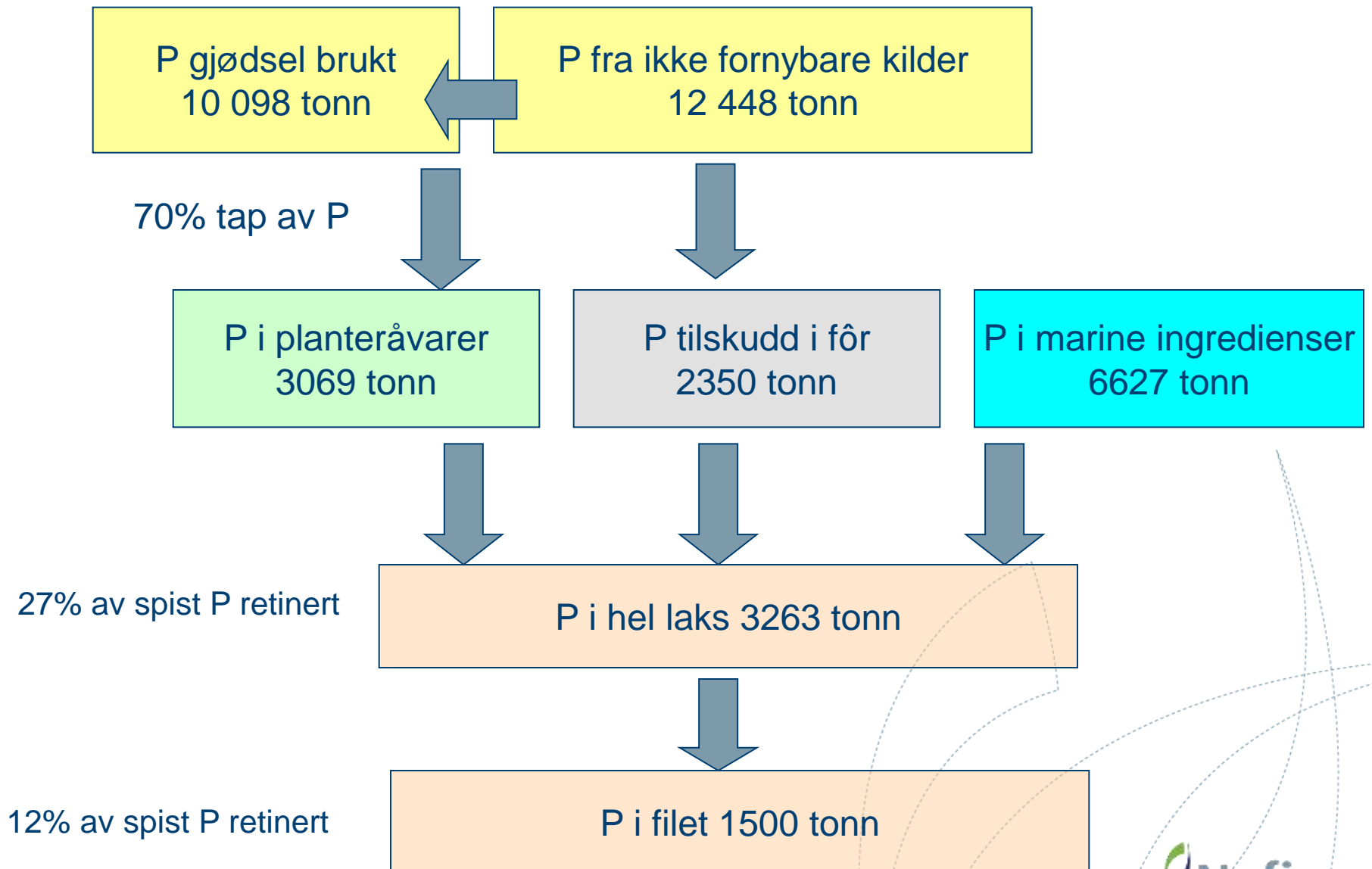
Retensjon av næringsstoffer i laks 2010, gris og kylling

(% av spist på tørrstoffbasis)

	Laks rund	Laks Spiselig del	Laks Avskjær	Laks Ikke retinert	Kylling Spiselig del	Gris Spiselig del
Energi	37	21	16	63	10*	14*
Protein	34	26	8	66	21*	18*
Fett	52	23	28	48	-	-
EPA+DHA	58	26	32	42	-	-
Fosfor	27	12.3	15	73	6.9	5.7

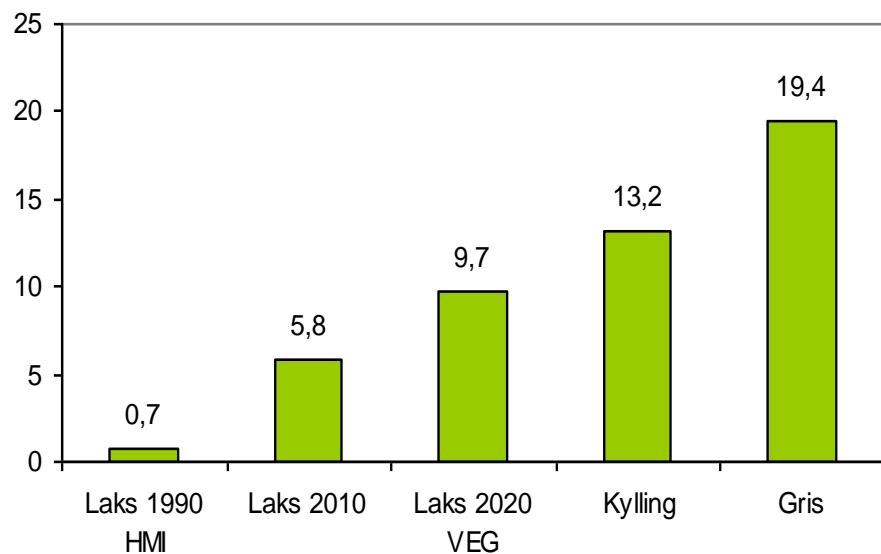
*Data for kylling og gris er hentet fra Bjørkli 2002

Fosforbudsjett for norsk laks 2010

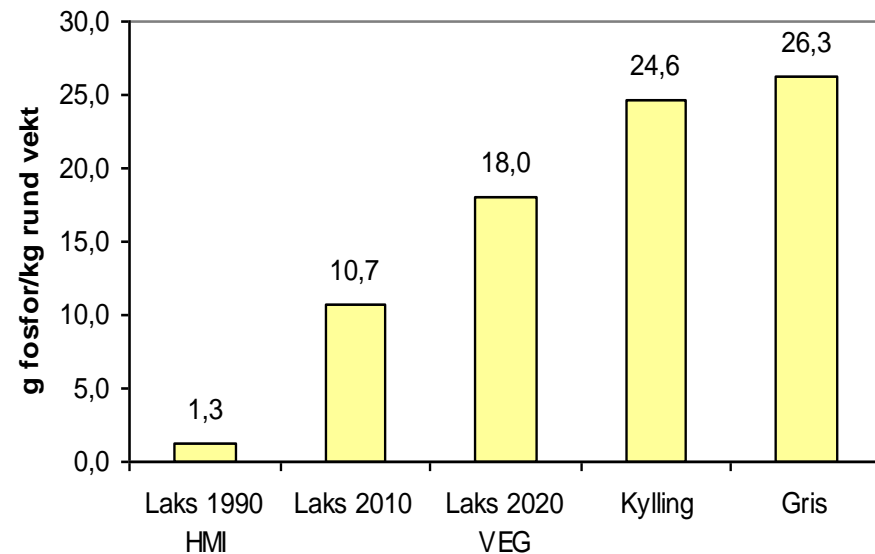

Arealbruk og fosforbehov ved produksjon av laks, kylling og gris

m² jordbruksareal/kg slaktevekt

forbruk av fosforgjødsel/kg slaktevekt

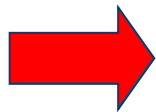

Oppsummering

- Overgang fra marine råvarer til planteråvarer gir
  - Lavere energiforbruk
  - Sikrere råvaretilgang
  - Mindre kontrovers enn bruk av marine råvarer?
  - Liten effekt på CO₂-utslipp (avskogingseffekt på soya fra Brasil)
  - Økt bruk av fosfor
  - Krever større landareal

Oppsummering

- Sammenlignet med kylling og svineproduksjon gir produksjon av laks
  - Høyere retensjon av næringsstoff
  - mindre forbruk av landbruksareal
  - Lavere energiforbruk
  - Lavere CO₂ utslipp
  - Mindre bruk av fosfor

Laksen er det mest ressurseffektive husdyret vi har

Takk for oppmerksomheten!

For mer informasjon:

Link til rapporten finnes
På FHF og Nofima sine
nettsider:

<http://www.nofima>

<http://www.fiskerifond.no/>

trine.ytrestoyl@nofima.no

